

"Ze doden alles wat beweegt"

Een discussie over de massale verdrijving van Gaza, genocide en de zaak van Zuid-Afrika tegen Israël.

Door Bruno Maçães en Gideon Levy

Acht dagen na het begin van het nieuwe jaar is de oorlog in Gaza alleen maar heviger geworden. Bijna 23.000 Palestijnen zijn gedood sinds het begin van de oorlog, volgens het door Hamas geleide ministerie van Gezondheid van Gaza, en het grootste deel van de resterende bevolking is ontheemd. Op 11 november 2023 vertelde de Israëlische minister van Landbouw Avi Dichter aan een televisiezender dat de oorlog de catastrofe van Gaza zou worden, "een tweede Nakba" - een verwijzing naar de gewelddadige verdrijving van de Palestijnen in 1948, die culmineerde in de oprichting van de staat Israël. Eind december diende Zuid-Afrika bij het Internationaal Gerechtshof een aanklacht in tegen Israël omdat het land zich schuldig zou maken aan "genocidale daden" in Gaza; Israël is van plan de aanklacht aan te vechten.

Bruno Maçães van The New Statesman sprak met Gideon Levy, de Israëlische journalist en schrijver, over de huidige stand van de oorlog en de mogelijkheid van vrede. Levy, nu 71, werkte eerder als assistent en woordvoerder van Shimon Peres, de toenmalige leider van de Israëlische Arbeiderspartij, voordat hij in 1982 verslaggever en schrijver werd voor het toonaangevende Israëlische dagblad Haaretz. Hij won vele prijzen, waaronder in 2021 de Sokolovprijs, Israëls hoogste prijs voor journalistiek. Zijn boek *The Punishment of Gaza*, gepubliceerd door Verso in 2010, beschrijft de details van Operatie Gegoten Lood, de Israëlische invasie van Gaza eind 2008 en begin 2009.

Het eerste deel van hun uitgebreide gesprek staat hieronder; het tweede deel wordt later deze week gepubliceerd.

Bruno Maçães: Ik wil het over twee dingen hebben. Er zijn twee scenario's waar iedereen het over heeft en die allebei op de een of andere manier onmogelijk lijken. Ten eerste, de massale uitzetting uit Gaza; en ten tweede, hoe we de tweestatenoplossing nieuw leven kunnen inblazen of een andere manier om verder te komen. Maar laat ik beginnen met de mogelijkheid waar iedereen erg ongerust over is: massale uitzetting. Als ik met diplomaten bij de Verenigde Naties en in Europa praat, is wat ze onofficieel zeggen behoorlijk angstaanjagend: ze zijn ervan overtuigd dat de oorlog van Israël in de richting gaat van zoiets als een massale verdrijving van Palestijnen. Niet alle inwoners van Gaza, maar een zeer groot aantal. Er zijn verklaringen van veel ministers in Israël, waaronder de premier, die op dit doel wijzen. Bij minstens twee gelegenheden heeft Benjamin Netanyahu verwezen naar de mogelijkheid van "vrijwillige migratie", zoals hij het noemt.

Hoe beoordeelt u deze mogelijkheid? Wat mensen mij vertellen, bijvoorbeeld bij de VN, is dat de bedoelingen van de Israëlische autoriteiten bijna irrelevant zijn. Kijk maar naar de situatie ter plaatse: er zijn zoveel gebouwen verwoest. De omstandigheden zijn nu bijna onleefbaar in Gaza. Op welk punt wordt de mogelijkheid van verdrijving of uittocht bijna onvermijdelijk?

Gideon Levy: Alles wat je zegt is waar. Het enige wat ontbreekt is dat niemand hen zal accepteren. Wie zal twee miljoen Palestijnen opnemen? Egypte niet; ook geen enkel ander Arabisch land. Er zijn nog veel meer redenen waarom het niet zou moeten gebeuren. Het is onwettig om het zelfs maar te suggereren. Ik bedoel, Israël heeft die mensen - en hun vaders en grootvaders - al eens uit Palestina verdreven naar Gaza. Wie

is Israël om over hun toekomst te beslissen? Gaza is geen soeverein deel van Israël. Stel je voor dat Israël zou besluiten om een Jordaniër uit te wijzen naar Irak. Het is zo absurd. En het probleem is dat [het hele discours van uitzetting] genormaliseerd is. Misschien bedekken ze het met allerlei softe presentaties zoals [het noemen van het] een humanitaire oplossing. Het zal "vrijwillig" zijn. Maar ik zie niemand - en verbeter me als ik het fout heb - ik zie niemand in de wereld die twee miljoen mensen gaat opnemen.

BM: Kijk bijvoorbeeld naar Egypte in de moeilijke financiële situatie waarin het verkeert. Als het veel geld aangeboden krijgt en het staat onder grote druk, zowel van Israël als van de Verenigde Staten, ziet u die mogelijkheid dan niet?

GL: Tot nu toe zijn ze erg hard geweest. Ze verhinderen echt dat gewonden, althans [velen] onder hen, Egypte binnenkomen voor medische behandeling. Tot nu toe verhinderden ze zelfs dat Palestijnen uit Gaza met de Egyptische nationaliteit Egypte binnenkwamen. Ik ben geen expert op het gebied van Egypte. Misschien is alles te koop met geld, maar president Abdel Fattah el-Sisi begrijpt dat het toelaten van twee miljoen mensen, Palestijnen, in zijn arme en niet stabiele land een game-changer kan zijn voor Egypte. Ik zie hem daar niet mee instemmen, ook al wordt hij er heel goed voor betaald.

BM: Help me iets raadselachtigs te begrijpen over het Israëlijsche discours: er is een soort eensgezindheid in deze oproepen tot massale verdrijving en in sommige gevallen zelfs erger, zoals oproepen om Gaza te vernietigen. Je zou verwachten dat bijvoorbeeld het rechtssysteem hier iets aan zou doen; dit zijn misdaden onder internationaal recht, vooral sommige van de hardste suggesties over het doden van iedereen in Gaza. Maar er zijn maar heel weinig mensen die de operatie bekritisieren. Hoe zijn we zover gekomen in een levendige democratische samenleving? Natuurlijk is 7 oktober belangrijk. Is dat de enige reden of is dit een element van een langer proces dat in Israël plaatsvindt?

GL: Het is een langer proces. Ik kan me geen tijd herinneren met een dergelijk discours in Israël [zoals nu]. Er was wel zo'n debat, maar het was nooit legitiem. Nu is het allemaal legitiem. Nu worden we geconfronteerd met het Internationaal Gerechtshof [en] waar deze uitingen van meningen cruciaal zullen zijn. Ook al weten ze dat [dit discours] misschien wel het beste bewijs is om genocide uit te roepen, omdat de juridische definitie van genocide een intentie betekent. Hier heb je de intentie. Nu proberen [sommigen] te zeggen dat dit marginale cijfers zijn; dit is niet het beleid van de regering. Ik heb nieuws voor hen: een minister van Financiën en een minister van Nationale Veiligheid [respectievelijk de extreemrechtse politici Bezalel Smotrich en Itamar Ben-Gvir] maken deel uit van de regering. Ze zijn niet marginaal. En als ze de regering niet vertegenwoordigen, had de premier ze al lang geleden moeten ontslaan. Als hij dat niet doet, is hij het eens met hun ideeën. Dit moet duidelijk zijn voor het Hof.

Hoe zijn we hier gekomen? Het is het resultaat van tientallen jaren hersenspoeling en ophitsing binnen de Israëlijsche samenleving, [vooral] in de laatste 15 jaar van een rechtse regering. Het discours begon geleidelijk met het delegitimeren van tegengestelde ideeën; onderhandelingen, een tweestatenoplossing, compromissen - ze werden gedelegitimeerd. En dan heeft Israël plotseling maar één oplossing.

Je kunt aan de legitimatie van dit discours zien dat Israël vreselijk achteruit gaat. Het belangrijkste is, en dat zei je al, hoe eensgezind het is. Het zijn niet alleen de rechtse partijen. Je kunt niet eens enige empathie tonen voor Gaza, voor het lijden van Gaza, dat Israël helemaal niet ziet. De gemiddelde Israëli heeft niets gezien [van wat zich in] Gaza heeft afgespeeld, alleen de soldaten daar zien het. De moed, de opoffering, de gijzelaars

en families, dit wordt non-stop getoond, maar geen enkel beeld van het lijden van twee miljoen mensen in Gaza. Ik denk dat het de donkerste tijd van Israël is, misschien wel ooit.

BM: Ik ken veel Israëli's die denken: "Als we een massale verdrijving forceren, als we de kwestie voor eens en altijd oplossen, zullen de Palestijnen het uiteindelijk vergeten." Het is misschien een grote misdaad, maar veel landen hebben grote misdaden begaan. De Verenigde Staten hebben de autochtone bevolking uitgeroeid, vele miljoenen werden gedood. Vandaag de dag heeft bijna niemand het erover. Ja, veel Israëli's zouden met een schuldgevoel moeten leven, maar de nieuwe generatie zal het vergeten.

GL: Nee, ze zullen geen schuldgevoelens hebben. [Voor Israëli's zal alles gerechtvaardigd zijn. De barbaarse aanval op 7 oktober [betekent dat Israël denkt] dat ze het recht hebben om te doen wat ze maar willen, wat er ook gebeurt - zonder grenzen. Dus vergeet schuld.

Je hebt ook een casus: de eerste Nakba. Palestijnen zijn het niet vergeten. Generatie na generatie zijn ze erg beladen met de erfenis van de Nakba.

Het hangt er ook vanaf hoe hun leven er later zal uitzien. Wat heeft de Nakba met hen gedaan? Hen in vluchtelingenkampen gestopt zodat hun leven miserabel is. Maar zelfs degenen die [migreerden en elders een leven opbouwden], denk je dat ze de Nakba vergeten zijn? Denk je dat ze niet dromen van thuiskomen? De meesten van hen, niet allemaal. Zelfs degenen die het goed hebben in Chili, in de Verenigde Staten en in Duitsland, voelen zich niet thuis. Kijk eens hoe ze zich nu laten horen op de campussen in de Verenigde Staten. Ze voelen zich erg verbonden met de kwestie, de kleinzonen en achterkleinzonen van de slachtoffers van de Nakba.

Als je twee miljoen mensen naar de Sinaïwoestijn verhuist, denk je dan dat ze daar zullen blijven? En wat doen ze dan? Kijk naar de vluchtelingen in Libanon. Ze hebben geen mensenrechten, geen burgerrechten. Denk je dat het in Egypte beter zal zijn? Veel erger. Er komt een nieuwe strijd in de wereld, en die zal, alweer, zeer gewelddadig zijn.

U sprak alleen over Gaza - hoe zit het met de Westelijke Jordaanoever? Drie miljoen mensen, [Israël] zal hen ook deporteren. En hoe zit het met 1,5 miljoen Israëlische Palestijnen, die Israëlische burgers zijn? Die zullen we ook deporteren. Ik bedoel, het is zo monsterlijk. Ik kan me niet voorstellen dat dit een oplossing is. Je kunt ze ook allemaal vermoorden, uitroeien; dat is misschien nog wel een betere oplossing omdat dit echt de definitieve oplossing is. [Lange stilte].

BM: Het proces dat eraan komt in het Internationaal Gerechtshof krijgt al veel aandacht. Israëlische functionarissen lijken zich voor het eerst in deze oorlog ergens zorgen over te maken. Het is heel opmerkelijk. Het lijkt erop dat het Zuid-Afrikaanse team geleid zal worden door John Dugard, de professor in internationaal recht en een groot expert. Als ze jou als getuige zouden oproepen, wat zou je dan zeggen over de genocide? Wat is hier de waarheid zonder propaganda? Er is propaganda van alle kanten, maar hoe kijkt u daar tegenaan?

GL: Het is moeilijk omdat we hier te maken hebben met een zeer specifieke definitie [van genocide]. Het feit dat dit een bloedbad en een massamoord is, en brutaal en op zichzelf een schending van vele delen van het internationaal recht, [daar is] geen twijfel over mogelijk. Het feit dat ze doden, zonder onderscheid, zonder enige selectie - ze geven het toe. Ze doden alles wat beweegt in Gaza, inclusief gijzelaars, Israëlische gijzelaars. Het fenomeen genocide vraagt om een intentie, en die is iets moeilijker. Ja, de rechtse

rakkers, dat is hun plan. En ze zitten ook in de regering.

Ik zie dit niet als Netanyahu's oplossing. Maar het is irrelevant omdat hij hen steunt, dus hij maakt er deel van uit. Ik zou het - op dit moment - geen genocide willen noemen. Het is geen verklaard beleid van Israël. Het is een verklaard beleid van Israël om zonder enige terughoudendheid te doden [maar] ik denk niet dat het de bedoeling is om de bevolking van Gaza uit te roeien. Niet dat ze zo moreel zijn, maar ze weten dat dit niet praktisch is.

Maar ik denk dat als [de oorlog] doorgaat, je zult zien hoe langzaam, langzaam meer mensen [de term] genocide zullen [gebruiken]. Want ik herinner me de jaren dat we over apartheid spraken, toen het bijna onwettig was om het in Israël te noemen. Vandaag de dag is het heel normaal om apartheid te zeggen. [Het is geen probleem om te zeggen dat Israël een apartheidsstaat is. Op dezelfde manier [zal] het misschien gezien [worden] als genocide, vooral als het [dodental] groeit, en op dit moment groeit het elke dag. Zelfs als je alleen al kijkt naar de cijfers van het aantal kinderen dat is gedood: meer dan in Oekraïne; meer dan in de oorlog in Irak. Dus ik denk dat ik op een gegeven moment zou zeggen dat het genocide is - maar ik zeg het nog niet.